

pelvis får man at vide, at når folk i en eller anden subkultur „udsættes” for andre subkulturers perspektiver, kan de reagere ved enten at understrege deres egne perspektiver i langt højere grad end før, evt. bevæge sig mellem modsætningerne eller undergå kulturelle omdannelser (!). Vi får aldrig en dynamisk model, der kan forklare aktuelle valg af strategi.

De etnografiske eksempler, der er hentet fra Nigeria, de toneangivende cirkler i *fin de siecle* Wien og Calcutta, samt den alternative scene i 1960'ernes San Francisco, tjener udelukkende til illustration af de generelle udsagn, og udgør altså ikke fænomener, der skal forklares.

Kun meget sporadisk indeholder bogen en problematisering af konsumentens rolle – hvordan han forstår kulturelle udtryk, eller hvilke strategier, der ligger bag udvælgelsen og omformningen af fremmede produkter og betydninger. Information opnår hos Hannerz en objektiv eksistens, der flyder fra kilde til modtager. Misforståelser opfattes som konsekvens af et uklart formuleret budskab.

Endvidere savner jeg en diskussion af hvordan vi skelner mellem mere betydningsfulde og mindre betydningsfulde kulturelle elementer. Jeg finder at centrale kulturforskelle f.eks. er at finde i forskelle i opfattelsen af personen, tid og rum, hvordan ånd og materie forholder sig til hinanden, hvilke kræfter der virker i universet o.lign. Hos Hannerz optræder forskelle på sådanne områder på samme niveau som forskellen mellem jazz og reggae.

Det er en udokumenteret og udiskuteret påstand, at kulturforskellene nu bunder i relationer, hvor de før har bundet i autonomi. I Skandinavien har f.eks. Friedman og Ekholm i mange år vist, at det samme gjorde sig gældende i tidligere tider. Kreolisering har med andre ord altid været et livsvilkår for alle. Det er et spørgsmål om magt til at definere, hvem der skal opfattes som kreol.

Alt i alt: Spændende emner og nyttig opsamling af pågående debatter, men uden forklarende kraft.

Peter Henriques
Institut for Antropologi
Københavns Universitet

RATIH HARDJONO: *The White Tribe of Asia. An Indonesian View of Australia.* Monash Asia Institute, Monash University in association with Hyland House, Victoria 1992. 238 sider, bibl. ISBN 0-7326-0412-5.

Ratih Hadjono kommer fra Bandung på Java, og er korrespondent i Australien for det største indonesiske dagblad Kompas. Bogen er skrevet for indonesiske læsere, og udkom først på indonesisk, men er nu oversat til engelsk.

Bogen er spændende og meget indsigtfuld, og strækker fra de australske indfødte, over europæiske og asiatiske immigranter og tidlige asiatiske handelskontakter, til de nuværende australieres identitetsopfattelse i forhold til Australien og den større verden (Europa og Asien).

Af spændende indhold kan nævnes: En beskrivelse af Redefern området i Sydney, hvor hovedparten af befolkningen er indfødte bytilflyttere; en kontrastering af australiernes demokratiopfattelse med Indonesiens styreform; elementer af den oprindelige australske befolknings verdenssyn, der er blevet optaget som elementer i europæisk australsk identitet; og de „jævne” europæeres afvisning af Asien og asiater, ikke på grund af racisme, men på grund af en frygt for „kaos” – kaos, som det fremtræder i asiatiske byer...

Ordet „tribe” (stamme) er måske dårligt valgt, men giver en rammende titel. Dette nævner Hardjono selv på bogens side 9. Titlen er nok hentet fra „*The White Tribe of Africa*”, David Harrisons (også forbilledlige) bog fra 1981 om boerne i Sydafrika.

Hardjonos bog er skrevet for asiater, hvilket gør den endnu mere læseværdig for andre. Hun søger ikke det journalistisk kuriøse – de billige kontraster – og bogen fremstår hermed som et næsten diametralt modstykke til Prakash Reddys: „*Sådan er Danskerne*”.

Hardjono er velformuleret, hun refererer til omfattende kildestudier, deltagerobservation og møder med australske politikere; hun fortæller med glæde og varme, og sætter pris på Australien, ligesom på sit hjemland Indonesien.

Nils Finn Munch-Petersen
Gudhjem, Bornholm